

Justitiedepartementet

EU:s direktiv om sanktioner mot arbetsgivare (SOU 2010:63)

Bakgrund

Genom remiss den 6 oktober 2010 (Ju2010/7476/EMA) har ILO-kommittén anmodats att yttra sig över utredningen EU:s direktiv om sanktioner mot arbetsgivare (SOU 2010:63). Utredningen innehåller förslag om hur Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/52/EG av den 18 juni 2009 om minimistandarder för sanktioner och åtgärder mot arbetsgivare för tredjelandsmedborgare som vistas olagligt (sanktionsdirektivet) ska genomföras i svensk rätt.

Förslagets förhållande till ILO-konventioner

ILO:s konvention (nr 87)

ILO:s konvention (nr 87) angående föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten antogs 1948 och ratificerades av Sverige 1949 (prop. 1949:162). I konventionen stadgas arbetstagares och arbetsgivares grundläggande fackliga rättigheter. Av praxis från ILO:s Föreningsrättskommitté framgår att konventionen omfattar även migrerande arbetstagare utan uppehålls- eller arbetstillstånd (irreguljära arbetstagare)¹.

Utredningen innehåller inte några förslag som innebär att irreguljära arbetstagares grundläggande fackliga rättigheter påverkas. Förslagen kan därför inte anses strida mot ILO:s konvention (nr 87).

ILO:s konvention (nr 143)

ILO:s konvention (nr 143) om missbruk i samband med migration och om främjande av migrerande arbetstagares likställdhet med avseende på möjligheter och behandling antogs 1975 och ratificerades av Sverige 1982 (del I) och 1986 (del II) (prop. 1975/76:126, 1976/77:60,

¹ Case 2121 (Spain), case 2227 (United States) och case 2620 (Republic of Korea).

1981/82:146 och 1985/86:98. Konventionens artikel 1 slår fast att medlemsstaterna åtar sig att respektera alla migrantarbetares grundläggande mänskliga rättigheter. ILO har vid flera tillfällen poängterat att denna bestämmelse även innefattar irreguljära migranter². I artikel 6.1 föreskrivs att åtgärder ska vidtagas för att effektivt uppdaga illegalt sysselsättande av migrerande arbetstagare och en skyldighet att bland annat tillämpa administrativa, civilrättsliga och straffrättsliga påföljder för dem som olagligt sysselsätter migrerande arbetstagare. Konventionens artikel 9 gäller specifikt irreguljära migranter. Enligt artikelns första stycke ska de behandlas på samma sätt som andra arbetstagare vad gäller rättigheter grundade på tidigare anställning när det gäller lön, social trygghet och andra förmåner. Inför Sveriges ratifikation av ILO:s konvention (nr 143) klargjorde arbetsbyrån att de system som Sverige då hade för tilläggs pension som förutsatte att en årlig självdeklaration gavs in, för sjukförsäkringsförmåner som förutsatte en anmälan till folkbokföringen och för sjukpenning som förutsatte en anmälan om sjukpenninggrundande inkomst inte innebar en diskriminering av irreguljära migranter eftersom samma regler gäller för svenska medborgare³. Artikelns andra och tredje stycken innehåller bestämmelser om möjligheten för irreguljära migranter att själva eller via ombud driva processer för att få sina rättigheter tillgodosedda och att inte behöva bekosta sin egen utvisning.

Som tidigare nämnts innehåller utredningen inte några förslag som innebär att irreguljära arbetstagares grundläggande fackliga rättigheter påverkas. Utredningens förslag till ändring av straffbestämmelsen i 20 kap. 5 § utlänningslagen (2005:716) innebär att den ändras så att den omfattar alla fall av anställning av en utlänning som vistas här utan föreskrivet tillstånd. Förslaget medför alltså inte någon ändring avseende den brottsliga gärningen i sig. Förslaget innebär även att rätt till avtalad ersättning slås fast i lag, regler vid tvist om ersättning, att arbetsgivaren ska betala kostnaderna för att skicka lönen till tredjelandsmedborgaren, information avseende tredjelandsmedborgarens rättigheter och hur dessa ska kunna utkrävas samt om möjligheten att bevilja tidsbegränsat uppehållstillstånd under tiden en tvist pågår. ILO-kommittén gör bedömningen att utredningens förslag inte kan anses strida mot någon artikel i ILO:s konvention (nr 143).

ILO-kommitténs slutsats

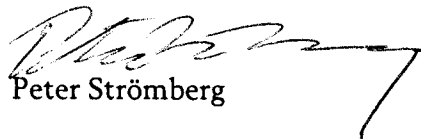
ILO-kommittén beklagar att det i utredningen inte finns en fullständig genomgång av förslagen i förhållande till Sveriges internationella åtaganden enligt ratificerade ILO-konventioner.

ILO-kommittén gör bedömningen att förslagen inte står i strid med Sveriges åtaganden enligt någon ILO-konvention ratificerad av Sverige.

² Se t.ex. Report III/1B to the 87th International Labour Conference, Chapter 2.

³ Prop. 1976/77:60 s 14 ff.

I handläggningen av detta ärende har deltagit undertecknad ordförande och ledamöterna Hult, Middelman, Kovar, Beckman samt ersättarna Schmidt, Jonsson och Engblom. Närvarande har varit ersättarna Eriksson, Frank och Roström, adjungerade Eng Sjölund samt sekreteraren Hiljemark och undertecknad sekreterare.

Peter Strömberg

Åsa Hågbäck

